Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FSV UCM
Kód predmetu	UPVVS/ESPO/BcD/004/25
Názov predmetu	Základy európskej integrácie
Rozsah	2P + 2S
Počet kreditov	5
Vyučujúci	Mgr. Stela Olejárová, PhD. (prednášajúci), Mgr. Stela Olejárová, PhD. (vedúci seminára)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Predmet je ukončený záverečným písomným testom v priebehu skúškového obdobia.
Pre úspešné absolvovanie predmetu musí študent získať v súčte z oboch častí minimálne 56% Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Výsledky vzdelávania

Študent po absolvovaní predmetu získa tieto vedomosti, zručnosti, kompetencie:
opíše (porozumenie) vývoj myšlienky európskej integrácie a jej jednotlivé fázy, od povojnových inštitúcií (Marshallov plán, OEEC, ESUO, EURATOM) cez Rímske zmluvy, Maastricht, Amsterdam a Nice až po Lisabon, a zostaví k nim časovú os s kľúčovými rozhodnutiami a krízami;
rozlíši (porozumenie) úlohu inštitúcií EÚ (Komisia, Rada, Európsky parlament) a výlučné, zdieľané a podporné právomoci EÚ a členských štátov a vysvetlí ich na príkladoch konkrétnych politík;
použije (aplikácia) teórie integrácie (federalizmus, funkcionalizmus, neofunkcionalizmus, medzivládny prístup) na konkrétne integračné rozhodnutie a simuluje legislatívny proces EÚ v úlohe vybranej inštitúcie;
vyhľadá (aplikácia) v databáze EUR-Lex relevantné dokumenty a rozhodnutia Súdneho dvora EÚ, napríklad k prednosti a priamemu účinku práva EÚ, a interpretuje primárne pramene (Schumanova deklarácia, zmluvy EÚ);
analyzuje (analýza) dáta o obchode, HDP a zamestnanosti a na ich základe identifikuje ekonomické a politické motívy vybraných štátov pre vstup do integrácie;
porovná (analýza) vybrané historické projekty jednotnej Európy podľa zadaných kritérií, ako aj právny stav pred Maastrichtskou zmluvou a po nej;
posúdi (hodnotenie) vysvetľovaciu silu jednotlivých teórií integrácie na konkrétnom prípade a zhodnotí ciele, nástroje a dopady vybranej spoločnej politiky EÚ na Slovensko;
vypracuje (tvorba) prezentáciu o pristúpení vybraného štátu k EÚ vrátane Slovenska a napíše stanovisko k aktuálnej výzve integrácie (migrácia, bezpečnosť, brexit, rozširovanie, právny štát), v ktorom svoje závery podloží odbornými zdrojmi a obháji ich v diskusii.

Stručná osnova predmetu

1. Myšlienka európskej integrácie – od historických projektov až po súčasnosť. Východiskové pojmy a oblasti záujmu. Praktická časť: porovnanie vybraných historických projektov jednotnej Európy (napr. Pierre Dubois, Victor Hugo, Coudenhove-Kalergi, Briand) podľa zadaných kritérií a ich krátka prezentácia.

2. Oblasti európskej integrácie a teoretické východiská. Teórie integrácie. Praktická časť: aplikácia teórií integrácie (federalizmus, funkcionalizmus, neofunkcionalizmus, medzivládny prístup) na konkrétny prípad integračného rozhodnutia a posúdenie, ktorá teória ho vysvetľuje najlepšie.
3. Ekonomické a politické príčiny integračných procesov. Praktická časť: práca s dátami (obchod, HDP, zamestnanosť) a analýza ekonomických a politických motívov vybraných štátov pre vstup do integrácie.
4. Počiatočné fázy európskej integrácie (1945 – 1954). Marshallov plán a jeho význam pre západoeurópsku integráciu, OEEC, OECD, ESUO a EURATOM. Praktická časť: analýza primárnych prameňov (Schumanova deklarácia, Zmluva o ESUO) a odpovedanie na otázku, prečo vznikla integrácia práve v oblasti uhlia a ocele.
5. Fázy európskej integrácie – od Rímskych zmlúv po Maastricht. Praktická časť: tvorba časovej osi integrácie s označením kľúčových rozhodnutí a kríz (napr. politika prázdneho kresla, luxemburský kompromis).
6. Význam Maastrichtskej zmluvy pre ďalší rozvoj integrácie. Praktická časť: analýza štruktúry „troch pilierov“ a porovnanie jej ustanovení s predchádzajúcim právnym stavom.
7. Vývoj rozširovania EÚ a prehlbovanie integrácie. Amsterdamská zmluva a zmluva z Nice. Praktická časť: analýza rozširovacích vĺn a kodanských kritérií a príprava prezentácie o pristúpení vybraného štátu, vrátane Slovenska.
8. Post-lisabonské usporiadanie Európy. Praktická časť: porovnanie právomocí EÚ a členských štátov podľa Lisabonskej zmluvy na konkrétnych príkladoch politík (výlučné, zdieľané, podporné).
9. Inštitúcie a mechanizmy (Komisia, Rada, Parlament). Praktická časť: simulácia legislatívneho procesu: študenti v úlohách inštitúcií prejdú cestu vybraného návrhu od Komisie po schválenie.
10. Spoločné politiky a ich vývoj. Praktická časť: semestrálna analýza vybranej spoločnej politiky (SPP, kohézna, obchodná, životné prostredie) z hľadiska jej cieľov, nástrojov a dopadov na Slovensko.
11. Význam Súdneho dvora EÚ a základy práva EÚ. Praktická časť: rozbor vybraných rozhodnutí Súdneho dvora (princíp prednosti a priameho účinku práva EÚ) a vyhľadávanie dokumentov v databáze EUR-Lex.
12. Európska integrácia a aktuálne výzvy. Praktická časť: debata a písomné stanovisko k aktuálnej výzve (migrácia, bezpečnosť, brexit, rozširovanie, právny štát) s argumentáciou z odborných zdrojov.

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

Typ predmetu: povinný profilový predmet, prednáška/seminár
Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): 2/1 týždenne
Metóda štúdia: prezenčná
Forma štúdia: denná

Odporúčaná literatúra

FIALA, Petr, KRUTÍLEK, Ondřej a Markéta PITROVÁ. Evropská unie. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018. ISBN 978-80-7325-450-6.
• FILIPEC, Ondřej (ed.). Externí dimenze EU: od počátků spolupráce po řešení aktuálních výzev. vyd. Olomouc: Iuridicum Olomoucense, o.p.s., 2017. ISBN 978-80-87382-96-7.
• FILIPEC, Ondřej. Evropská integrační politika: od myšlenky spolupráce po řešení aktuálních výzev. Univerzita Sv. Cyrila a Metóda v Trnave, 2021. ISBN: 978-80-572-0120-5.
• GILBERT, Mark. European integration: a political history. Second edition. Rowman and Littlefield Publishers, 2020. ISBN 1538106817.
• HLAVÁČEK, Petr – ROMANCOV, Michael (ed.) Vytěsněná Evropa? Ontexty a perspektivy evropské „východní otázky“. Academia, 2020. ISBN 9788020031389.
• CHULZE, Hagen. Stát a národ v Evropských dějinách. Nakladatelství Lidové noviny, 2003. ISBN 80-7106-393-2.
• JUDT, Tony. Poválečná Evropa. Dějiny od roku 1945. Slovart, 2008. ISBN 978-80-7391-025-9.
• KOVÁŘ, Martin – HOŘČIČKA, Václav. Dějiny evropské integrace I a II. Triton 2006. ISBN 9788072547418.
• PINDER, John. Evropské společenství :budování unie. 1. vyd. Praha: Nadace Jiřího z Poděbrad pro evropskou spolupráci, 1994. ISBN 80-901281-2-2.

• WALLACE, Helen S. – POLLACK, Mark A. - Alasdair R. YOUNG (eds.). Policy-making in the European union. Seventh edition. ISBN 9780199689675.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, anglický, český